

การนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน
โรงเรียนวัดคูบอน เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร*
THE LEADING TO USED MORALITY IN DAILY LIFE OF STUDENTS IN
WATKUBON SCHOOL KLONG SAM WA DISTRICT, BANGKOK

ณัฐวิภา โสคำภา*, พระครูปลัดวิสุทธิ์ศรี นนทชโย และพระมหาวิโรจน์ กุดตวีโร

Natvipa Sokumpa*, Phrapaladwisudsi Nandajayo and Phramahaviroj Guttaviro

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Mahamakut Buddhist University, Thailand

*Corresponding Author E-mail: natvipasokumpa@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3, 2) เพื่อเปรียบเทียบการนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามปัจจัยส่วนบุคคล, 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนโรงเรียนวัดคูบอน เขตคลองสามวา จำนวน 205 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

- การนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนวัดคูบอน เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.86$, S.D.=0.71)
- การเปรียบเทียบการนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน ตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักเรียนโรงเรียนวัดคูบอน ที่มีเพศ อายุ และระดับชั้นการศึกษาต่างกัน มีการนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันไม่แตกต่างกัน
- นักเรียนให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน พบว่า ด้านการไม่ฆ่าสัตว์ เมื่อเห็นเพื่อนกำลังจะฆ่าสัตว์จะริบห้ามปรามโดยทันที ด้านการไม่ลักทรัพย์ ไม่หยิบฉวยของผู้อื่นมาเป็นของ ๆ ตนโดยเด็ดขาด ด้านการไม่ประพฤติผิดในกาม ไม่เข้าไปยุ่ง

* Received September 23, 2023; Revised November 24, 2024; Accepted December 6, 2024

เกี่ยวในทำนองผู้สาวกับบุคคลที่มีแฟนแล้ว ด้านการไม่โกหก ไม่นำเรื่องที่ไม่ดีของคนอื่นมาพูด หรือขยายความต่อ และด้านการไม่ดื่มสุรา/สารเสพติด ไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสุรายาเสพติดทุกชนิด
คำสำคัญ: หลักศีลธรรม, การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน, นักเรียน

ABSTRACT

This thesis aimed to 1) study the application of moral principles in the daily life of students in Mathayom Suksa 1-3, 2) compare the application of moral principles in the daily life of students in Mathayom Suksa 1-3 based on personal factors and 3) study the recommendations of the application of moral principles in the daily life of students in Mathayom Suksa 1-3, Watkhubon School. This research was quantitative. The sample group comprised 205 students from Watkhubon School, Khlong Sam Wa district, Bangkok. Statistics used for data analysis included Descriptive statistics, Inferential statistics, and Content analysis.

The results of the research were as follows:

1. Overall, the application of moral principles in the daily life of students of Watkhubon School, Klong Sam Wa District, Bangkok, was very high ($\bar{X}=3.86$, S.D.=0.71).

2. A Comparison of the application of moral principles in students' daily lives based on personal factors indicated that different genders, ages, and academic levels did not influence the distinct application of Moral principles in students' daily lives.

3. Students gave feedback on their application of moral principles in their daily lives as follows: Not Killing Animals, when they saw their friends about to kill an animal, they immediately dissuaded it. In terms of Not Stealing, they absolutely do not take other people's things as their own. For Not Committing Sexual Misconduct, they do not interfere in adultery with a person who has a boyfriend or girlfriend. On Not Lying, they do not discuss or expand on other people's bad things. Finally, Not Drinking Alcohol/Drugs, they do not get involved with any type of alcohol or drugs.

Keywords: Moral principles, Daily life, Students

บทนำ

การพัฒนาคนเป็นการวางรากฐานของการพัฒนาทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา เป็นต้น เนื่องจากคนเป็นผู้เปิดประตูไปสู่การกระทำของทุกสิ่งทุกอย่างให้ประสบความสำเร็จได้ การให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์นั้น ควรเริ่มตั้งแต่กลุ่มเด็กปฐมวัยที่ต้องพัฒนาให้มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีทักษะทางสมอง ทักษะการเรียนรู้และทักษะชีวิต เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ ควบคู่ไปกับการพัฒนาคนไทยในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี มีสุขภาพที่ดี มีคุณธรรม มีศีลธรรม มีจริยธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกที่ดี ต่อสังคมส่วนรวม มีทักษะความรู้และความสามารถปรับตัวเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงรอบตัวที่รวดเร็ว บนพื้นฐานของการมีสถาบันทางสังคมที่เข้มแข็ง ทั้งสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันชุมชน และภาคเอกชนที่ร่วมกันพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีคุณภาพสูง อีกทั้งยังเป็นทุนทางสังคมสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2560-2564, 2560)

สังคมไทยในยุคสมัยปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไร้พรมแดนหรือจะเรียกได้ว่าเป็นยุคโลกาภิวัตน์ กล่าวคือ เป็นยุคที่มุ่งเน้น การแข่งขันเพื่อสร้างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ เป็นต้น ทำให้คนในสังคมให้ความสำคัญต่อวัตถุภายนอกมากกว่าคุณค่าทางจิตใจ ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านของพฤติกรรมที่แสดงออกมาโดยปราศจากการคิดพิจารณาอย่างรอบคอบ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมอย่างมากและสิ่งที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดคือ การขาดจิตสำนึกทางศีลธรรมของคนในสังคมจึงทำให้เกิดปัญหาทางสังคมที่มีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น การข่มขืน การปล้นจี้ การฆ่า หั่นศพ การฆ่าบิดามารดา เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้ล้วนเกิดจากการขาดจิตสำนึกทางศีลธรรมทั้งสิ้น (พุทธรักษ์ ปรานอก, 2560)

ศีลธรรมในปัจจุบันมีความเสื่อมลงอย่างเห็นได้ชัด ท่ามกลางกระแสสังคมที่มีแต่ความเร่าร้อน รุนแรง ยั่วยุ การนำเสนอผ่านสื่อเป็นสิ่งที่บั่นทอนจิตใจแก่ผู้เสพข่าว การนำเอาพฤติกรรมจากสื่อมาปฏิบัติตามอย่างไม่มีจิตสำนึกและไม่ได้คำนึงถึงความผิดชอบชั่วดีนั้น ก่อให้เกิดวิกฤติทางศีลธรรม ไม่ใช่เพียงแต่กำลังเกิดขึ้นกับสังคมไทย แต่ปัญหานี้กำลังเกิดกับสังคมทั่วโลก การสื่อสารกันอย่างรวดเร็ว ความสามารถในการเข้าถึงสื่อต่าง ๆ ได้อย่างไม่จำกัด เพศ อายุ ทำให้การลอกเลียนแบบในสิ่งที่ไม่ถูกไม่ควรเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากทำให้ส่งผลต่อการมีจริยธรรมและศีลธรรมอันดีของคนในสังคม (พระครูสมุห์ชินวรัตถ์ ธิรภทโท และคณะ, 2561) ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบจะเกิดขึ้นกับเยาวชนทำให้การมุ่งเน้นไปที่การปลูกฝังศีลธรรมให้แก่เยาวชนจึงเป็นสิ่งสำคัญแต่ก็ไม่ใช่ว่าเรื่องง่าย จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อย่างที่ทราบสถาบันหลักของสังคมไทยคือ บ้าน วัด โรงเรียน (บวร) การดูแล อบรม สั่งสอน จึงเป็นสิ่งสำคัญ เยาวชนถือว่าเป็นทรัพยากรมนุษย์หรือทุนมนุษย์เป็นสิ่งที่ต้องให้ความสนใจ ตั้งแต่การสรรหาคัดเลือก อารงรักษาและพัฒนาอย่างจริงจัง อย่างมีเป้าหมาย อย่าง

เป็นระบบ และอย่างต่อเนื่อง จึงจะทำให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ดี มีความรับผิดชอบ (ธงชัย มนตรีวงศ์, 2562) ซึ่งจะส่งผลดีต่อสังคมและประเทศสืบต่อไป ดังนั้นการปลูกฝังศีลธรรมหรือจิตสำนึกที่ดีให้แก่เยาวชน จะเป็นอีกหนึ่งวิธีที่จะช่วยแก้ไขวิกฤติ ทางศีลธรรมและปัญหาสังคมที่รุนแรงนี้ได้

ศีล 5 เป็นหลักพื้นฐานในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เป็นหลักการหักห้ามใจไม่ให้ปฏิบัติในสิ่งที่คิดว่าเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้อื่นไม่พอใจ และเป็นหลักการปฏิบัติที่ทำให้ผู้อื่นเกิดความพอใจ การศึกษาความหมายและประโยชน์ของศีล 5 นั้น จึงเพื่อเป็นการควบคุมพฤติกรรมของตนเอง รวมถึงคนในสังคม และยังเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาขั้นพื้นฐานต่างๆ เพื่อเป็นการพัฒนาไปเป็นการแก้ไขระดับสังคมสืบไป ก่อให้เกิดการอยู่ร่วมกัน โดยปกติสุขปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นปัญหาเกี่ยวกับชีวิตทรัพย์สินอาชญากรรมทางเพศตลอดจนการหลอกลวงใส่ร้ายกันปัญหาเกี่ยวกับสิ่งเสพติดให้โทษ ซึ่งล้วนแต่ป้องกันได้ด้วยศีล 5 พระพุทธองค์ทรงพิจารณาเห็นว่าโลกนี้จะสงบร่มเย็นได้ต่อเมื่อมนุษย์เคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกันทั้งทางกายวาจาและใจ (มนตรี เมฆะวิภาต, 2565)

เยาวชน ช่วงอายุ 10-15 ปี เป็นช่วงที่อ่อนไหวได้ง่ายไปกับสิ่งแวดล้อม เพื่อน ครอบครัว เทคโนโลยี และสื่อต่าง ๆ การขาดความอบอุ่นจากครอบครัว การถูกเพื่อนรังแก ยั่วเย้าให้ทำในเรื่องที่ผิด ความอยากลองอยากรู้อยากเห็น เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เยาวชนกระทำความผิดศีล 5 ปัญหาที่กล่าวมาเป็นปัญหาในระดับโลกที่ควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน การขาดจิตสำนึกทางศีลธรรม การไม่รู้จักผิดชอบชั่วดี ส่งผลทำให้เกิดปัญหาที่รุนแรงต่อสังคมเป็นอย่างมาก การปลูกฝัง การสั่งสอนในเรื่องของคุณธรรม ศีลธรรมและจริยธรรม ให้กับคนในสังคมจึงถือเป็นเรื่องที่สำคัญซึ่งไม่มีใครปฏิเสธได้ว่าคุณธรรม ศีลธรรมและจริยธรรม คือสิ่งที่ทำให้เกิดภูมิคุ้มกันในตัวของคนทุกคน เป็นวัคซีนที่จะเพิ่มความเข้มแข็งให้กับบุคคลนั้น โดยที่จะสร้างคนในสังคมให้มีคุณภาพ จะเห็นได้ว่าในกลุ่มของเยาวชนจะไม่ให้ความสนใจและไม่ให้ความสำคัญในเรื่องของคุณธรรม ศีลธรรมและจริยธรรม มากนัก จึงได้ประพฤติปฏิบัติตนไปในทางที่ไม่ถูกไม่ควร และการสอนศีลธรรมในสังคมไทยเป็นสิ่งที่ถูกละเลยมานาน โรงเรียนจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้นักเรียนนำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ ศีลธรรม ไปปฏิบัติใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ซึ่งแนวทางในการส่งเสริมศีลธรรมให้นักเรียน เป็นสิ่งที่ผู้บริหาร สถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ต้องร่วมมือร่วมใจ ช่วยกันดำเนินการพัฒนาทั้งระบบในโรงเรียนต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการจัดการเรียนการสอนที่จะให้ผู้เรียนเกิดความสนใจกระตือรือร้นในกิจกรรม และสามารถนำไปประยุกต์ปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี เพื่อนำพาเยาวชนไทยและสังคมไทยรอดพ้นจากวิกฤตินี้ไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

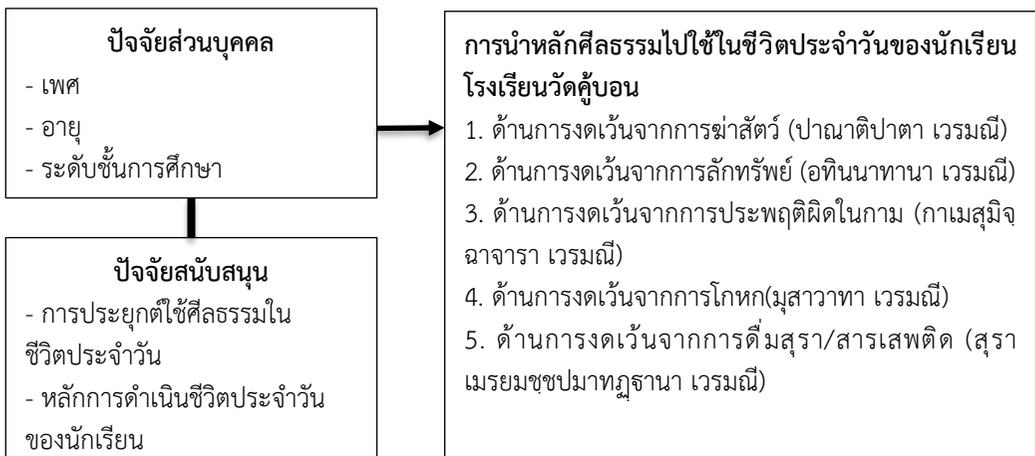
1. เพื่อศึกษาการนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนวัดคูบัว เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร

2. เพื่อเปรียบเทียบการนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนวัดคูบัวอน เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ และระดับชั้นการศึกษา

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนวัดคูบัวอน เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาวิจัยได้ ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยการเก็บแบบสอบถามเพื่อศึกษาการนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนวัดคูบัวอน เพื่อเปรียบเทียบการนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนวัดคูบัวอน แยกตามปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นการศึกษา และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนวัดคูบัวอนดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนวัดคูบัวอน เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 440 คน โดยกลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนวัดคูบัวอน จำนวน 205 คน โดยใช้วิธีการเปิดตารางสำเร็จรูปของ (Krejcie & Morgan, 1970) ส่วนเทคนิคและวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบโควตา (Quota Sampling) ในแต่ละชั้นเรียนเพื่อหาตัวแทนในแต่ละชั้นและผู้วิจัยทำการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ต่อไปในการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามโดยนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 94 คน นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 56 คน และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 55 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วยตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามเป็นลักษณะคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) ตอนที่ 2 การนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนวัดคูบอน โดยแบบสอบถามเป็นลักษณะคำถามแบบมาตราวัดประเมินค่า (Rating scale) ซึ่งมีเกณฑ์ในการกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินเป็น 5 ระดับตามวิธีของ Likert (มาตราวัดกำหนดช่วงที่ 1-5 คือ 1 มีการนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับน้อยที่สุด และ 5 มีการนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับมากที่สุด) ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนวัดคูบอน เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร และตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน

สถิติที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ (Statistical Package for the Social Sciences: SPSS) โดยสถิติที่ใช้ได้แก่ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์การนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนวัดคูบอน และสถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) โดยสถิติอ้างอิงที่นำมาวิเคราะห์คือ สถิติมีพารามิเตอร์ (Parametric Statistics) ได้แก่ t-test, F-test, ANOVA เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบการนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนวัดคูบอน

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

นักเรียนโรงเรียนวัดคูบอน เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชาย จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 51.70 และเป็นเพศหญิง จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 48.30 มีอายุระหว่าง 13-15 ปี จำนวน 176 คนคิดเป็นร้อยละ 85.90 และอายุระหว่าง 10-12 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 14.10 ส่วนใหญ่เป็นระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 45.90 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 27.30 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 26.80

ผลการวิเคราะห์การนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้ตอบแบบสอบถาม

การนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนวัดคูบอน เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนโรงเรียนวัดคูบอน เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่ตอบแบบสอบถามมีการนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน

โรงเรียนวัดคูบัวน รวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.86 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการไม่ฆ่าสัตว์ ด้านการไม่ลักทรัพย์ด้านการไม่ประพฤติผิดในกาม ด้านการไม่โกหก และด้านการไม่ดื่มสุรา/สารเสพติด มีการนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนวัดคูบัวน เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก จำแนกในแต่ละด้านได้ดังต่อไปนี้

1. ด้านการไม่ฆ่าสัตว์ มีการนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.98 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านรู้สึกไม่สบายใจเมื่อเห็นสัตว์ถูกรังแกหรือถูกจับมาทรมาน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ แม่ท่านรู้ว่ามิใช่อื่นคิดทำร้ายท่าน แต่ท่านก็พยายามหลีกเลี่ยงบุคคลคนนั้นและไม่ได้คิดทำร้ายตอบเขาแต่อย่างใด

2. ด้านการไม่ลักทรัพย์ มีการนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.88 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านจะไม่คดโกงเงินผู้อื่นโดยเด็ดขาด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เมื่อมีสิ่งของที่อยากได้หรือจำเป็นต้องใช้ท่านจะพยายามเก็บหอมรอมริบเงินเพื่อไปซื้อสิ่งของนั้น ๆ มา

3. ด้านการไม่ประพฤติผิดในกาม มีการนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.88 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านจะไม่แสดงกิริยาอาการที่ไม่เหมาะสม เช่น กอด จูบ พุดจาเกี่ยวกับพาราซี กับผู้อื่นที่ไม่ใช่แฟนของท่าน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านจะไม่ดู ไม่ฟัง หรือเกี่ยวข้องกับสื่อลามกอนาจารทุกประเภท

4. ด้านการไม่โกหก มีการนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.77 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านชอบพูดเรื่องธรรมะหรือเรื่องตลกเพื่อช่วยให้เพื่อนสบายใจ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านจะไม่พูดเสริมความหรืออำความที่ไม่ตรงกับความเป็นจริงให้คนอื่น ๆ ฟัง

5. ด้านการไม่ดื่มสุรา/สารเสพติด มีการนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.87 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านจะละเว้นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติดทุกชนิด เช่น ค้าขายเหล้า ค้าขายบุหรี่ เป็นต้น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เมื่อเพื่อนยื่นบุหรี่มาให้สูบหรือยื่นเหล้ามาให้ดื่ม ท่านจะหาทางปฏิเสธอย่างสุภาพ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยจำแนกตามเพศ อายุ และระดับชั้นการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นที่มีต่อการนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน โรงเรียนวัดคูบอง เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยรวม ที่มีเพศต่างกัน

การนำหลักศีลธรรมไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ด้านการงดเว้นจากการฆ่าสัตว์	ชาย	106	3.98	0.47	0.001	0.981
	หญิง	99	3.98	0.49		
ด้านการงดเว้นจากการลักทรัพย์	ชาย	106	3.89	0.40	0.104	0.747
	หญิง	99	3.87	0.42		
ด้านการงดเว้นจากการประพฤติผิดในกาม	ชาย	106	3.80	0.46	0.058	0.810
	หญิง	99	3.82	0.51		
ด้านการงดเว้นจากการโกหก	ชาย	106	3.79	0.48	0.405	0.525
	หญิง	99	3.74	0.50		
ด้านการงดเว้นจากการดื่มสุรา/สารเสพติด	ชาย	106	3.87	0.53	0.010	0.921
	หญิง	99	3.86	0.48		
รวม		205	3.86	0.47	0.289	0.797

*Sig.<.05

จากตารางที่ 1 พบว่า เมื่อวิเคราะห์ทางสถิติโดยค่าสถิติซี (t-test) นักเรียนโรงเรียนวัดคูบอง เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกัน จะมีการนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการงดเว้นจากการฆ่าสัตว์ ด้านการงดเว้นจากการลักทรัพย์ ด้านการงดเว้นจากการประพฤติผิดในกาม ด้านการงดเว้นจากการโกหก และด้านการงดเว้นจากการดื่มสุรา/สารเสพติด

ตารางที่ 2 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นที่มีต่อการนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน โรงเรียนวัดคูบอง เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยรวม ที่มีอายุต่างกัน

การนำหลักศีลธรรมไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	อายุ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ด้านการงดเว้นจากการฆ่าสัตว์	10-12 ปี	29	3.88	0.41	1.501	0.222
	13-15 ปี	176	3.99	0.49		
ด้านการงดเว้นจากการลักทรัพย์	10-12 ปี	29	3.86	0.44	0.170	0.681
	13-15 ปี	176	3.89	0.41		

การนำหลักศีลธรรมไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	อายุ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ด้านการงดเว้นจากการประพฤติดนิน ในกาม	10-12 ปี	29	3.79	0.42	0.040	0.842
	13-15 ปี	176	3.81	0.50		
ด้านการงดเว้นจากการโกหก	10-12 ปี	29	3.70	0.40	0.554	0.458
	13-15 ปี	176	3.78	0.50		
ด้านการงดเว้นจากการดื่มสุรา/สาร เสพติด	10-12 ปี	29	3.74	0.39	2.273	0.133
	13-15 ปี	176	3.89	0.52		
รวม		205	3.83	0.45	0.908	0.468

*Sig.<.05

จากตารางที่ 2 พบว่า เมื่อวิเคราะห์ทางสถิติโดยค่าสถิติซี (t-test) นักเรียนโรงเรียน
วัดคูบัว เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกัน จะมีการนำหลักศีลธรรมไป
ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้าน
การงดเว้นจากการฆ่าสัตว์ ด้านการงดเว้นจากการลักทรัพย์ ด้านการงดเว้นจากการประพฤติดนิน
ในกาม ด้านการงดเว้นจากการโกหก และด้านการงดเว้นจากการดื่มสุรา/สารเสพติด

ตารางที่ 3 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นที่มีต่อการนำหลักศีลธรรม
ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน โรงเรียนวัดคูบัว เขตคลองสามวา จังหวัด
กรุงเทพมหานคร โดยรวม ที่มีระดับชั้นการศึกษาต่างกัน

การนำหลักศีลธรรมไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	ระดับชั้น การศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	F	Sig
ด้านการงดเว้นจากการฆ่าสัตว์	ม. 1	94	3.91	0.46	2.428	0.091
	ม. 2	56	4.09	0.48		
	ม. 3	55	3.97	0.49		
ด้านการงดเว้นจากการลักทรัพย์	ม. 1	94	3.89	0.43	0.594	0.553
	ม. 2	56	3.93	0.37		
	ม. 3	55	3.84	0.42		
ด้านการงดเว้นจากการประพฤติดนิน ในกาม	ม. 1	94	3.79	0.49	2.109	0.124
	ม. 2	56	3.91	0.46		
	ม. 3	55	3.73	0.48		
ด้านการงดเว้นจากการโกหก	ม. 1	94	3.75	0.48	0.279	0.757
	ม. 2	56	3.81	0.49		
	ม. 3	55	3.75	0.51		

การนำหลักศีลธรรมไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	ระดับชั้น การศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	F	Sig
ด้านการงดเว้นจากการดื่มสุรา/สาร เสพติด	ม. 1	94	3.81	0.50	2.173	0.117
	ม. 2	56	3.98	0.51		
	ม. 3	55	3.86	0.49		
รวม		205	3.87	0.47	1.517	0.328

*Sig.<.05

จากตารางที่ 3 พบว่า เมื่อวิเคราะห์ทางสถิติโดยค่าสถิติเอฟ (F-test) นักเรียนโรงเรียนวัดคูบัวอน เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกัน จะมีการนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการงดเว้นจากการฆ่าสัตว์ ด้านการงดเว้นจากการลักทรัพย์ ด้านการงดเว้นจากการประพฤติผิดในกาม ด้านการงดเว้นจากการโกหก และด้านการงดเว้นจากการดื่มสุรา/สารเสพติด

ข้อเสนอแนะการนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน โรงเรียนวัดคูบัวอน เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนโรงเรียนวัดคูบัวอน ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนวัดคูบัวอน แยกเป็นรายด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการไม่ฆ่าสัตว์ เรียงลำดับ ดังนี้
 - 1.1 ไม่จับสัตว์มาขังหรือมาทรมานให้ได้รับความลำบาก
 - 1.2 เมื่อเห็นเพื่อนกำลังจะฆ่าสัตว์ จะรีบห้ามปรามโดยทันที
 - 1.3 ทำบุญโดยการปล่อยนก ปล่อยปลา ในวันพระหรือวันสำคัญต่าง ๆ
2. ด้านการไม่ลักทรัพย์ เรียงลำดับ ดังนี้
 - 2.1 ไม่หยิบฉวยของคนอื่นมาเป็นของ ๆ ตนโดยเด็ดขาด
 - 2.2 เก็บเงินเพื่อไปซื้อสิ่งของนั้น ๆ มา
 - 2.3 นำสิ่งของที่ผู้อื่นลืมไว้ไปแจ้งครูเพื่อประกาศคืนให้แก่เจ้าของ
3. ด้านการไม่ประพฤติผิดในกาม เรียงลำดับ ดังนี้
 - 3.1 ไม่แสดงกิริยาอาการที่ไม่เหมาะสมกับผู้อื่น
 - 3.2 ไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวในทำนองชู้สาวกับบุคคลที่มีแฟนแล้ว
 - 3.3 ไม่ดู ไม่ฟัง หรือเกี่ยวข้องกับสื่อลามกอนาจารทุกประเภท
4. ด้านการไม่โกหก เรียงลำดับ ดังนี้
 - 4.1 ให้กำลังใจ และรักษาน้ำใจคนรอบข้างเสมอ
 - 4.2 ไม่นำเรื่องที่ไม่ดีของคนอื่นมาพูดหรือขยายความต่อ
 - 4.3 ไม่พูดจายุยงให้คนอื่นทะเลาะกัน

5. ด้านการไม่ดื่มสุรา/สารเสพติด เรียงลำดับ ดังนี้
 - 5.1 ไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสุรายาเสพติดทุกชนิด
 - 5.2 สุราและสารเสพติดเป็นสิ่งที่ไม่ติดต่อร่างกาย
 - 5.3 ปฏิเสธเมื่อเพื่อนส่งบุหรืหรือยื่นเหล้ามาให้

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์การนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนวัดคูบอน เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนโรงเรียนวัดคูบอน เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่ตอบแบบสอบถามมีการนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนวัดคูบอน เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร รวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า หลักศีลธรรมเป็นหลักการปฏิบัติตนอันเป็นข้อปฏิบัติขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตและมีการเรียนการสอนในเรื่องหลักศีลธรรม ทั้งในครอบครัว วัดและโรงเรียนมาโดยตลอด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระพุทธระกูล หลินภู และคณะ พบว่า การใช้หลักศีล 5 ในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนหนองหุ่มสงเคราะห์ ตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (พระพุทธระกูล หลินภู และคณะ, 2563) สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปลัดกิตติ ยุตติธโร และคณะ พบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรวิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ คือ การปรับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้าหาศาสตร์สมัยใหม่ โดยการใช้ศาสตร์สมัยใหม่เป็นตัวตั้งแล้วนำหลักธรรมในพระพุทธศาสนาเป็นส่วนเสริม เพื่อช่วยให้เกิดความสมบูรณ์ทางด้านศีลธรรมของบุคลากรวิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ การประยุกต์ใช้ศีล 5 จึงเป็นการปรับใช้ประโยชน์ในศีล 5 ซึ่งเป็นการปรับใช้หลักธรรมให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตและการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรวิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ เมื่อปฏิบัติศีล 5 ก็จะเป็นมนุษย์ที่ความสมบูรณ์ มีกายเป็นปกติ มีวาจาเป็นปกติ มีใจเป็นปกติ และจะต้องมีความสามัคคี ไม่มีความขัดแย้งซึ่งดีซึ่งเด่นกัน ก็จะสามารถพัฒนาคุณภาพ ชีวิตของบุคลากรวิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ได้ และสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่าง สงบสุข (พระปลัดกิตติ ยุตติธโร และคณะ, 2562) แต่อย่างไรก็ตามงานวิจัยฉบับนี้แตกต่างจากงานของ พระครูปลัดเอกกวี วิสุทธีสีโล (แก้วเอี่ยม) พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ส่วนใหญ่นักเรียนศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อาชีพผู้ปกครองของนักเรียน ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง สภาพความเป็นอยู่ของนักเรียน นักเรียนส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดา/มารดา รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน คือ 1,100 บาทขึ้นไป การใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นใน โรงเรียนวัดไทร (ถาวรพรหมานุกุล) เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับปานกลาง (พระครูปลัดเอกกวี วิสุทธีสีโล (แก้วเอี่ยม), 2561) นักเรียนโรงเรียนวัดคูบอน เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร แสดงให้เห็นการมีความอดทน อดกลั้นต่อสิ่งยั่วไม่ให้เกิดความรุนแรงในหมู่เพื่อน มีความเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์

และสัตว์ มีความเมตตา มีจิตใจที่อ่อนโยนต่อเพื่อนมนุษย์และสัตว์ต่าง ๆ ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน ซึ่งอาจเป็นพฤติกรรมที่ได้รับการถ่ายทอดจากโรงเรียนและครอบครัวมาเป็นอย่างดี หรือการปลูกฝังความคิดจากบุคคลใกล้เคียง ซึ่งได้แก่ พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย เป็นต้น อีกทั้งการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างมากมายทั้งในด้านบวกและด้านลบ อันมีผลต่อการตัดสินใจในการกระทำของตน

การเปรียบเทียบการนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน ตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักเรียนโรงเรียนวัดคูบัวอน ที่มีเพศ อายุ และระดับชั้นการศึกษาที่ต่างกัน มีการนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระพุทระกูล หลินภู และคณะ พบว่า นักเรียนที่มีเพศ อายุ และระดับชั้นต่างกัน มีการใช้หลักศีล 5 ในการดำเนินชีวิตประจำวันไม่แตกต่างกัน ทำให้เห็นว่าไม่ว่าจะเพศไหนก็สามารถจะประพฤติปฏิบัติตามหลักศีลธรรมได้เป็นอย่างดี ความใกล้เคียงของอายุและระดับชั้นการศึกษา ส่งผลให้การกระทำเป็นไปในทิศทางเดียวกัน การมีสังคมที่ไฝหาในเรื่องที่ดีที่ควร ไม่ออกนอก ลุ่มนอกทางส่งผลทำให้เกิดจิตสำนึกที่ดีในการดำเนินชีวิตในสังคม (พระพุทระกูล หลินภูและคณะ, 2563)

องค์ความรู้ใหม่

ศีล 5 เป็นหลักพื้นฐานของการดำเนินชีวิตของมนุษย์ซึ่งเป็นหลักของการหักห้ามจิตใจไม่ให้ปฏิบัติในสิ่งที่คิดว่าเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้อื่นไม่พอใจและเป็นหลักการปฏิบัติที่ทำให้ผู้อื่นเกิดความพอใจ สถาบันหลักของสังคมไทย คือ บ้าน วัด โรงเรียน จึงเป็นสถาบันที่สำคัญในการปลูกฝังจิตสำนึกอันดีให้แก่เยาวชนในปัจจุบันความหลากหลายทางสังคมส่งผลทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ ความไม่เท่าเทียม ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์โดยตรง ความอยากได้ อยากมี ชิงดีชิงเด่น ทำให้เกิดการขาดจิตสำนึกขั้นพื้นฐานคือศีล 5 การไม่รู้จักผิดชอบชั่วดี ส่งผลทำให้เกิดปัญหาที่รุนแรงต่อสังคม จะเห็นได้ว่าในสังคมไทยในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม และการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจและจิตใต้สำนึก เป็นต้น การมีสิ่งแวดล้อมที่ดี มีครอบครัวที่ดี มีโรงเรียนที่ดี มีเพื่อนที่ดี มีสังคมรอบข้างที่ส่งเสริมให้กระทำแต่ความดี ให้ยึดหลักพึงปฏิบัติตามหลักศีล 5 แล้วนั้น สังคมก็จะสงบสุข และจะไม่เกิดความสูญเสียทางชีวิตและทางจิตใจ ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองต่อประเทศสืบไป

สรุป

การนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนวัดคูบัวอน เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อายุ และระดับชั้นการศึกษาที่ต่างกัน พบว่า นักเรียนโรงเรียนวัดคูบัวอน เขต

คลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศ อายุ และระดับชั้นการศึกษาต่างกัน มีการนำหลักศีลธรรมไปใช้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การจากศึกษาพบว่านักเรียนโรงเรียนวัดคูบัวอน เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร ได้มีความตระหนักในเรื่องของศีลธรรมเป็นอย่างดี ได้มีการประพฤติตนทางด้านจริยธรรมตามกรอบของศีล 5 ในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติตามข้อระเบียบนั้น ๆ อย่างแท้จริง ได้นี้ถึงอนาคตและตระหนักถึงโทษของการกระทำของตนเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. กระทรวงศึกษาธิการ และโรงเรียนควรรักษา พัฒนาและส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตามตนตามหลักศีลธรรมเป็นปกติวิสัย เพื่อเป็นการปลูกฝังศีลธรรมให้เกิดขึ้นแก่นักเรียน
2. โรงเรียนควรพัฒนาให้นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าแห่งศีลธรรม ว่าเป็นหลักปฏิบัติขั้นพื้นฐานเพื่อช่วยให้ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างสงบสุข
3. สำนักงานเขตควรมีการรณรงค์ในการรักษาศีลของนักเรียนและชุมชนในสังคม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนวัดคูบัวอน เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขในกลุ่มนักเรียนที่ยังไม่สามารถนำหลักศีลธรรม (ศีล 5) ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
2. การประยุกต์ใช้หลักศีลธรรมในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดคูบัวอน เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเยาวชนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ธงชัย มนต์วีวงศ์. (2562). การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมแก่เยาวชนในอำเภอ ขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ. วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 2(1), 9-17.
- พระครูปลัดเอกกวี วิสุทธีสีโล (แก้วเอี่ยม). (2561). การใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนวัดไทร (ถาวรพรหมากุล) เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพุทธรูปกุล หลินภู และคณะ. (2563). การใช้หลักศีล 5 ในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนหนองทุ่มสงเคราะห์ ตำบลบึงวิชัย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์. วารสารศึกษา มจร. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 8(1), 173-183.

- พระปลัดกิตติ ยุติจิโร และคณะ. (2562). การประยุกต์ใช้ศิลปะ 5 เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรวิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์. วารสารธรรมวิชัย, 2(2), 293-305.
- พระครูสมุห์ชินวัตร ธีรภทโท และคณะ. (2561). จริยธรรมเสื่อมหรือสังคมส่งเสริม: ทางออกแนวทางแก้ไข. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์, 5(2), 17-29.
- มนตรี เมฆะวิภาต. (2565). แนวทางการรักษาศิลปะของเยาวชนไทยยุค 4.0. วารสาร มจร บาลีศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์, 8(1), 225.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานয়รัฐมนตรี. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564, เรียกใช้เมื่อ 17 มิถุนายน 2565 จาก www.nesdb.go.th/Portals/0/news/plan/p11/plan11.pdf.
- โรงเรียนวัดคูบอน. (2566). ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน. เรียกใช้เมื่อ 1 พฤษภาคม 2566 จาก <https://kubon.thai.ac/home/info>.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610

